

КУР'ЕР

кривбасу

Не вкупар дунал нама,
Не вкупар вола
Не кеама'а'е вкере
Не чур мур'е вола;
Не сар дуна амбо
Не сина дубо,
М. Шибанка

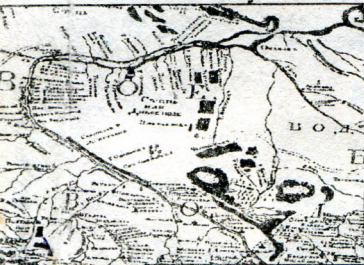

BOHDAN CHMIEL
S.R.M. Zaprosit
"The Ukrainian People"

NICKY Exeratus
Pictis Prefectus
"The People of the People"

Bohdan Hmelnycki
Herman Hoy Zaprosit

Помилував Євстахіяса Чабанова
Григорія, Миколая Чабанова
Александря Стася.

То вкрас, же едина - Любо.
IV. 1445-46 Е. Мавриков.

Павло Пшима

Я універсальна

Я ена народ, якого Прабди сина
ніким здолювана не ке була.
Яка вига мене, яка чума ксима! -
а сина зроби розумна.

Велка гонт индо Егас

сердце мое шово.
I созем i душен Вам
Д. А. Горюхиным.
1934/34.

Павло Пшима
Сергійовська Ханська Школа
416

"I'm trying to think of a diminutive for
шова" in English. As you say, there isn't
one - even the idea seems strange and
unnatural. That there is one in Ukrainian
+ that it is in the Ukrainian language is
quite obvious.

З пошаною i признаном
В. Антоненко-Делавольск

кур'єр

Журнал засновано у березні 1994
Культурологія
Політика
Народознавство

Головний редактор Григорій ГУСЕЙНОВ

Засновник:

трудоий колектив товариства "Звезда-4"
Генеральний директор:
Костянтин ПОНОМАРЬОВ

Редакційно-технічна служба:

Завідуючий редакцією	Анатолій Лучка
Комп'ютерне забезпечення	Євген Стороженко
Комп'ютерний набір тексту	Тетяна Романенко
	Геннадій Слюсаренко
Коректура	Алла Корна
	Ірина Кривенко

Журнал можна передплатити в Україні у всіх поштових відділеннях - індекс 30183.
Передплатна ціна на перше півріччя 1998 року - 9 гривень 84 коп.

Журнал поширюється в Україні.
Надходить до Австралії, США, Канади, Німеччини, Польщі, Росії, Словаччини, Чехії, Білорусі, Румунії, Австрії, Франції, Швеції, Бельгії, Великої Британії, Аргентини, Бразилії.

Для листування:

324071

Україна,

Дніпропетровська область,

м. Кривий Ріг-71,

поштова скринька

№ 43.

Часопис видруковано
Криворізькою міською друкарнею
м. Кривий Ріг, пр. Металургів, 28
КВ № 535, 16.04.1994р.
№ 95-96, 176 стор.
Тираж 2000 пр.
Замовлення № 321.

ЗМІСТ

ТЕМА

Горь БОНДАР-ТЕРЕЩЕНКО	3	Юбер Алес <i>З письменницького щоденника</i>
-----------------------	---	---

ПРОЗА

Оксана ЗАБУЖКО	5	Я, Мілена <i>Повість</i>
Олесь УЛЬЯНЕНКО	23	Антисеміт <i>Оповідання</i>

ПОЕЗІЯ

Віктор ВІНОГРАДОВ	27	Залізна Єва
Євген БАРАН	34	<i>Мистецькі зустрічі</i>
Любомир СТРИНАГЛЮК	34	Зливання на віск

ВИТОКИ

Іван ОГІЄНКО	39	Хто був Варавва
	41	Дух святий, як голубка
Ілько БОРЩАК	43	Україна в Парижі <i>Мандрювання й пам'ятки</i>
Віктор ТІТОВ	70	Заповіт Сергія Колачевського
Тодось ОСЬМАЧКА	74	~~Старший~~ боярин <i>Роман</i>

ПОСТАТІ

Григорій ЗЛЕНКО	94	Історик милістю Божою
Галина ГОРДАСЕВИЧ	99	Вона побігла за грозою
Микола ЧАБАН	104	Згадаймо Ольгерда Бочковського
Анатолій ШЕВЧУК	107	В чужому місті
Юрій РОГОВИЙ	120	"І я вам заграю своєї, вольної!"
Михайло БУЛАХ	121	Листи
	130	Із поезії
Григорій КЛОЧЕК	132	Опановуючи час
Володимир ПАНЧЕНКО	140	Тріумф і банкрутство принципу

SCRIPTIBLE

Геннадій ГАМАЛІЙ	151	Постмодерністські війни: Алан Сокаль проти Жака Дерріди
Костянтин МОСКАЛЕЦЬ	153	Поет нашого часу
Галина БАЛУТА	155	До початків розуміння <i>Герменевтика Д.І. Чижевського</i>

УНІВЕРС

Франц КАФКА	158	Голодомайстер <i>З німецької переклав Петро Таращук</i>
-------------	-----	--

ПОШТОВА СКРИНЬКА

164

КРИЦЕВИЙ КРАЙ

Борис ЖУКОВСЬКИЙ	176	Рудники <i>З російської переклав Микола Миколаєнко</i>
Олександр МАСЛЯНИЙ	176	Шахтарська-ударницька Пісня

Поряд лежало бронзове дзеркало із залізною рукояткою. Зліва було покладено двоветрового списа із залізним наконечником довжиною 45 сантиметрів. На шийних хребцях серед грудок землі вдалося знайти три невеличких мішечка з якимись зернятками, що, мабуть, були амулетами. А на шії колись висіла срібна гривня, посіріла від часу. Весь лівий рукав шкіряної куртки жіночого костюма по лікоть було розширено бісерними намистинками, а край рукава - кількома бронзовими дзвіночками. Коли ця жінка проводила постріл із лука - дзвіночки видавали мелодійний передзвін. Пальці лівої руки були прикрашені трьома золотими і одним срібним перснями без камінців.

Але неабиякою несподіванкою з'явилося відкриття біля ніг жінки дерев'яних предметів, що знаходились в розваленому від часу короби. Останній було заповнено речами суто жіночого призначення, серед яких виділяються три дерев'яних скриньки.

Особливо чудово збереженою виявилася скринька довжиною 20 см з трьома відділеннями, які були заповнені дерев'яними бляшками невідомого призначення і насінням якихось рослин. І тут же несподіванкою виявилися на внутрішній стороні кришки скриньки десять літер давньогрецького писання у два рядки, що збереглися.

А серед деталей інших скриньок знаходилася кришка з мініатюрним розписом мінеральними фарбами. Виявилось, що це найстародавіша мініатюра на дереві, що була знайдена на терені України. На червоному фоні, замкненому у рамку із здвоєних паралельних синіх ліній, що були нанесені на біле поле, знаходилось зображення жінки, що присіла на коліна. Її чоло повернуто вбік, а волосся на голові стягнуто в тугий грецький вузол. Вся її фігура зроблена у легкій манері, передає граціозність руху і дух часу, в який творили старогрецькі майстри живопису.

Крім колчану із великим набором стріл з бронзовими наконечниками біля правого боку чоловіка, при ньому нічого не

було виявлено.

Тільки завдяки постійній температурі і вологості, що збереглася протягом двох з половиною тисячоліть в поховальній камері, виритій в IV ст. до н. е., відбулось консервування дерев'яних та шкіряних (одяг, напівчобоття у чоловіка) виробів і інших предметів, які лише незначно піддалися руйнуванню.

Таким чином, можна стверджувати, що, по-перше, це - незвичайно унікальне поховання з дуже криккими речами давньогрецького походження, по-друге, по набору речей можна зазначити, що похована жінка-воїниця, мала більш високий соціальний стан в порівнянні з покладеним поряд чоловіком (біля неї покладено більше речей), і, по-третє, давньогрецькі речі можуть свідчити про те, що вони, можливо, потрапили до жінки шляхом нападу на яесь старогрецьке поселення або садибу, в якому і вона могла брати участь.

*В. НІКІПІН, археолог,
м. Миколаїв*

Чергову подачу матеріалів з особистого фонду Михайла Грушевського, що знаходиться у Центральному державному історичному архіві України у Києві, присвячуємо 100-річчю від дня смерті видатного українського письменника, поета, перекладача, вченого та громадського діяча Пантелеймона Куліша (8.VIII. 1819-14(2).II.1897 рр.). У першому листі Грушевському сповідає про що смутну подію Олімпій Білозерський - далекий родич Куліша та його товариша по Кирило-Мефодіївському товариству, журналу "Основа" тощо Василя Білозерського.

На відміну від цього листа індий, писаний одним із знайомих Грушевського (В. Коломійченком), вражає своїм мажорним настроєм. Коломійченко поспішає висловити у листі те, що не встиг розповісти у безпосередній розмові, а саме: про національне відродження українського села Прохори, звідки вплив пішов на сусідні села. 37 років знадобилося селу, щоб безсмертні твори Шев-

ченка, Куліша, Нечуя-Левицького, самого Грушевського розбудили його козацький дух і прагнення до національної самобутності. Характерно, що лейтмотивом цього радісного листа стали поетичні рядки вже померлого Пантелеймона Куліша...

*о. Юрій МИЦІК,
професор Києво-Могилянської
академії,
м. Київ*

№1

1897, лютого 3 (ст. стилю). - Ганщина пустош. - Лист Олімпія Білозерського до М. Грушевського.

"Ганщина пустош. 3 февраля 97.

г. Профессору Львовского университета Михаилу Грушевскому.

2-го февраля ст. Стиля скончался у себя на хуторе близ г. Бораны Черниговск(ой) губ. писатель нашей национальности Пантелеймон Александрович Кулиш. К сожалению и стыду моему я так мало владею своим родным языком, что не решаюсь даже написать на нем и этого извещения.

О. Белозерский.

Пишу на простой бумаге по традиции дома Кулиша".

(ЦДІА України у Києві. - Ф. 1235. - Оп.1. - № 871. - арк. 7.)

№2

1911, березня 29 (ст. стилю). - с. Прохори (?) . - Лист В. Коломійченка до М. Грушевського.

"Високоповажний Михайло Сергійович!

Учора якось нашвидку не встиг сказати ось що: Прохори відроджуються неначе по поетичних зразках Куліша:

*"Промовляє, оживляє
Згнічений морозом,
Не позичений у німця
Український розум".*

Звичайно тут він натякає на сусідів, але ж і справді прохорці наче самосійні з'явилися перед справжньою українською інтелігенцією. Ми всі, оці, що тепер є всі, і в Москві, і в Курському, і отам дома, і ще є такі, що привчаючі робить на рідному культурному полі, всі

кажу плугатарі і пастухи, і скінчили тільки Прохорську школу. Почалось 37 років тому, робилось на моїх очах, мені навіть довелось у ролі запорожського осавула, що ходить да закликає пастухів і плугатарів іти в колони воювати з ворогами. Я закликав до освіти, до війни з темрявою, мотиви були євангельські; потреба реального царства Божого".

І ось далі з (сього) цього повстало те, що тепер усякого свідомого прохорця слова Кулішеві:

*"Ой рятуйте ж,
визволяйте,
ще раз Україну"*

як електричною іскрою проймають".

І ось саме тут Ваші 6 і 7 томи являючі книгами откровення; живісінькі зразки, що треба робить, як треба робить - ясно як на долоні. Ігнорувати і ласки, і прихильність, і привілеї, і нагороди, навіть думки про це щитати зневагою самого себе. Так прохорці і пішли, ніхто на пана не думає вийти, а Ваша історія закріпила щонайкращу традицію козацтва і ось у чому й виявилась суцільність верхів з низами! Уважаю ж - це многонайдійним фактом, я почитаю за високе щастє поділитись цим з Вами. Маю повне і глибоке переконанє, що день Вашого нового ювілею прохорці зуміють одсвяткувати вже по-галицьки.

Нехай тільки Господь Вас на світі подержить і покріпить вашу силу.

Оттак думають і оттак бачать прохорці. Є вже надія, що з ними незабаром пйдуть і сивокозці й олашівці, і бурківці і інчі, бо вже луна з Прохорів крутом розлягається і само начальство цьому допомагає, спасибі йому.

З щирим поважаннем і глибокою пошаною до Вас зістаюсь

*В. КОЛОМІЙЧЕНКО,
29/III-1911.*

* - Тут є досить цікавою, повчаючою, як герої Івана Левицького Кайдаші і "Не той став" переходили на загальнолюдський шлях, як вироблялась соціальна еволюція. У Грінченка і Винниченка цього нема. Це міг би тільки Левицький змалювати. Ганна

Барвінок, Коцюбинський ще дуже (одне слово написано нерозбірливо-Ю.М.) у цім, як здійснюються надії Куліша.

** - Звичайно, за 37 років це життя слівце цілого покоління (це 40 років біблійського блукання по пустині), цього всього зроблено мало, але ж коли взять на увагу, що все робилось самопугулки самими ж прохорощами, да, ще й на хліб заробляючи. От так було ухопити уривок (?) - Ю.М.Шевченка, Куліша, Квітки, Самійленка або слово Кониського як оце й Левицького, оце вже останніми часами стали помагати Ви і Грінченко.) ДДА України у Києві. - Ф. 1235. - Оп. I. - № 871. - Арк. 110-111 зв.

16 червня 1932 року перестало битися ніжне серце Модеста Пилиповича Левицького - лікаря, письменника, громадського діяча - щирого українця...

А три дні пізніше довжелезна процесія, якої Луцьк ніколи не бачив, протягнулася від української Хрестовоздвиженської церкви через усе місто до цвинтаря на передмісті. Прибули делегати з усіх повітів Волинського воєводства. Домовину з тілом покійного несли ввесь час на руках, а підвода повна вінків та квітів їхала попереду. Хтось затуляв "Чуєш, брате мій, товаришу мій" ... - сумна мелодія запанувала над процесією. Це Волинь ховала над "Дідуся". Як сказав проф. Ю. Мулик-Луцьк у своїй передмові до "Спогадів" про Модеста Левицького: "Волинь знала і належно оцінювала М. Левицького за його багатогранну працю для українського народу, але Волинь найперше глибоко збагнула, що він був людяною людяною, доброю людяною. Не "доктором", не "письменником", не "діячем", не "державним мужем", а "дідусем" він був для українського народу на Волині. Добрий, щирий, сердечний дідусь. "Дідусь" - це найвищий символічний титул, що ним увінчали волин'яни в свого Модеста Левицького".

Відношення волин'ян до Модеста Левицького було особливим тому, що свою лікарську практику він розпочав на Волині в Ковелі ще в 1894-98 рр. і залишив після себе якнайкращі спогади. А закін-

чив своє життя у Луцьку лікарем і вчителем української гімназії. Лучани знали, що це чи не єдиний в місті лікар, який ніколи не відмовиться піти до хворого в будь-яку пору та ще й за власні гроші купити ліки, якщо хворий бідний.

Приїхав Модест Пилипович до Луцька 1927 року з Чехії, де він був викладачем у Подєбрадський українській господарській академії до її закриття. Приїхав він майже одночасно з іншими українськими емігрантами, "привезеними" волинським воєводою Юзефським з певною метою: розбити пасивний спротив місцевого українського громадянства і при допомозі більш слухняних українців, які одразу отримали добре платні посади і стали залежними від місцевої влади, полонізувати Волинь.

Модест Пилипович ласки у воєводи не шукав, посади ніякої не отримав, хоч, як фахівцеві-лікареві вона б йому знайшлася. Він задовольнявся двома з половиною золотими за годину викладання української мови (вчителі польської мови отримували за годину десять золотих) і тримався осторонь "привезених", яких місцеве громадянство вважало запродацями і називало "хрунями". Його син згадував: "Знаючи культурність і лояльність мого батька, польські кола охоче бачили би батькову кандидатуру до союму (від польської партії "Визволене", не від українського народу! Примітка І. Левчанівської), але він категорично відмовився: я все втратив: - здоров'я, батьківщину, дружину, майно. Залишіть же мені бодай мое добре ім'я". І його він гідно доніс до кінця". (Зараз навіть волин'яни не розуміють, не бачать різниці між послами українцями до польського парламенту, не знаючи того, що тоді голосували не за окремих людей, а за списки. Поляки старались відомих українців залучити у свої списки, щоб у той спосіб більше голосів залучити для своїх списків, а одночасно українські списки втрачали ті голоси. 1928 р. після виборів основний укр. Список № 18 поляки уневажили і в Парламенті були українці, що пройшли по списку № 1 - "співпраці з